

DEN NORSKE KIRKE

Høybråten, Fossum og Stovner sokn

LOKAL GRUNNORDNING

Høybråten Kirke

Stovner kirke

Fossum kirke

Innledning

Denne ordningen gjelder for høymessen i Høybråten, Fossum og Stovner kirke.

Gudstjenestene kan ha ulik karakter, og dette er tatt hensyn til ved at ordningen angir varianter, for eksempel for høytidsdager, gudstjenester preget av barns og unges deltakelse, kirkeårstider og lignende.

Av teksten fremgår også andre praktiske forhold som bruk av kirkerommet før og etter gudstjenesten, når menigheten skal stå og sitte og hvor tekstlesningenes sted er. Noen steder angis «normalt brukes», at noe «kan» gjøres eller lignende. I slike tilfeller er det liturgen som – i overenstemmelse med føringene i denne ordningen – avgjør.

Det vises til Oslo biskops forordning av gudstjenester i Groruddalen fra 1. januar 2014.

Liturgisk musikk

Den liturgiske musikken er spesifisert. Der hvor det henvises til de allmenne serier, er disse hentet fra heftet *Med samrøysta lovsong – ny liturgisk musikk for Den norske kyrkja*.

Forkortelser

L	Liturg
ML	Medliturg
A	Alle
B	Den som bærer dåpsbarnet
DK	Dåpskandidat
N13	Norsk salmebok 2013

Praktiske forhold

- Ved alteret i Høybråten kirke står liturgen og medliturgen(e) vendt mot alteret, ved alteret i Fossum og Stovner kirke står liturgen og medliturgen(e) vendt mot menigheten.
- Det tilstrebes bredest mulig rekruttering til oppgaven som medliturg, også barn og unge skal få ha synlige oppgaver.
- Ved prosesjoner bæres prosesjonskorset først. Det legges vekt på bredest mulig deltakelse. Medliturg(er) og dåpsfølge(r) deltar, så langt det er mulig, i prosesjonene.
- Medliturgen(e) har oftest sin plass i koret.
- Ikke-viglede medliturger bærer normalt pene, sivile klær. I spesielle tilfeller kan liturgiske klær brukes.
- Det tilstrebes å legge til rette for dåp i nær alle høymesser.

Side | 2

I. Samling

1 | Forberedelse

Kirkerommet er åpent en stund før gudstjenesten, med anledning til stillhet, lystenning og bønn.

*Alt forberedelsesarbeid og øving avsluttes senest 15 minutter før gudstjenesten begynner. **L** og **ML** inntar sine plasser eller gjør seg klar til Inngangsprosesjonen før Klokkeringingen starter.*

Klokkeringing

Velkomst

***ML/L** ønsker fra lesepult vel møtt og gir kort informasjon om dagens preg og gudstjenesten. Er det dåp, nevnes dåpsbarnets/dåpsbarnas fulle navn. Dette avsluttes med:*

ML/L La oss være stille for Gud.

Kort stillhet

Tre klokkeslag

2 | Inngangssalme

Menigheten står under Prosesjon, Inngangssalme og Hilsen.

Det legges til rette for prosesjon på høytidsdager og ved dåp. På høytidsdager og i andre spesielle tilfeller kan det være et eget Preludium – vokalt og/eller instrumentalt – før Inngangssalmen. Er det prosesjon, kan nattverdelementene og/eller dåpsvannet bæres inn under den og settes på alteret.

3 | Hilsen

Når det er dåp i høymessen, velges et av de to første inngangsordene.

Stedet for Hilsenen er normalt ved alteret.

Før de to første alternativene kan L si:

L Kjære menighet.

Enten

L Nåde være med dere og fred fra Gud, vår Far, og Herren Jesus Kristus.

eller

L Vår Herre Jesu Kristi nåde, Guds kjærlighet og Den hellige ånds samfunn være med dere alle.

eller (hvis det ikke er dåp)

L I Faderens og Sønnens og Den hellige ånds navn.

eller (hvis det ikke er dåp)

L I Faderens og Sønnens og Den hellige ånds navn: Vår skaper, frigjører og livgiver.

På gudstjenester i adventstiden legges til rette for tenning av adventslys i adventskransen i forlengelse av Hilsenen.

Side | 3

4 | Samlingsbønn

Liturgen bestemmer samlingsbønnen i alle hovedgudstjenester. Normalt brukes en av disse og **ML** leder Samlingsbønnen fra lesepulten. I advents- og i fastetiden bes Samlingsbønnen med kirkeårsvariable ledd. I fastetiden kan Kirkens Nødhjelps regnbuebønner brukes som Samlingsbønn, dette ledsages av tenning av regnbuelys. På særskilte dager brukes lokalt utformet samlingsbønn.

ML La oss be.

ML Hellige Gud, vi er samlet for ditt ansikt for å møte din kjærlighet og sannhet.

Send oss din Ånd

og gjør oss åpne for det du vil gi oss.

La ditt ord slå rot i våre hjerter,

så Kristus lever i oss, og vi blir ett i deg

og tjener deg i alle ting.

Gud, vi ber.

Amen.

eller

ML God Gud, du som gir liv til alt som lever,

vi priser deg for jordens skjønnhet,

og for alt som lar oss kjenne at du er god.

Her for ditt ansikt ber vi: Gi oss lyttende ører,

takknemlige hjerter og tjenende hender,

så vi kan høre ditt ord, lovprise deg for din godhet,

og i ord og gjerning vitne om dine storverk.

ML Gud, vi ber.

A Amen.

5 | Syndsbekjennelse

Ved gudstjenester med dåp og i gudstjenester med særlig fokus på barn og barns deltakelse, benyttes syndsbekjennelse C

L kneler under Syndsbekjennelsen. Også menigheten kan knele.

Normalt brukes denne:

L La oss bøye oss for Gud og bekjenne våre synder.

eller

L La oss bøye oss for Gud og be om tilgivelse

eller

L I tillit til Guds nåde vil vi bekjenne våre synder

eller

L I tillit til Guds nåde vil vi be om tilgivelse

A Gud vær meg nådig!

Jeg har syndet mot deg og sviktet min neste
med tanker og ord, med det jeg har gjort
og med det jeg har forsømt.

Tilgi meg min synd for Jesu Kristi skyld.

Skap i meg et rent hjerte,

og gi meg kraft til nytt liv ved din hellige Ånd.

6 | Bønnerop **Kyrie**

Kyrie eleison synges.

Stedet for Bønnerop Kyrie er normalt ved alteret.

Normalt velges denne musikken:

Allmenn serie: Allmenn serie 1

I særskilte gudstjenester kan også et annet Bønnerop Kyrie benyttes.

7 | Lovsang **Gloria**

Lovsang Gloria synges. Leddet utgår i fastetiden.

Stedet for Lovsang Gloria er normalt ved alteret.

Normalt velges denne musikken:

Allmenn serie: Allmenn serie 1 a

På høytidsdager velges Gloria 1b vers 2-4 av salmen «Alene Gud i himmerik» (N13:276) sammen med innledningen «Ære være Gud,..». Ved kordeltakelse kan brukes fullstendig form av 1a (Laudamus).

Ved gudstjenester med dåp eller gudstjenester med fokus på barn og barns deltakelse brukes Gloria 1c salmen «Måne og sol» (N13:240) sammen med innledningen «Syng for Herren, pris hans navn, forkynn fra dag til dag hans frelse».

II. Dåp

8 | Mottakelse til dåp

L står ved lesepulten eller foran koret frem til 13 Dåpshandlingen.

Kommentert [EGS1]: Det er ønske om noe større variasjon i bruk av Kyrie-ledd. I den senere tid har vi brukt det ukrainske Kyrie ofte og fraviker slik sett fra 'normalt brukes'.

Kommentert [EGS2]: Også her er det ønske om noe større variasjon.

Inngangordsord

L I Faderens og Sønnens og Den hellige ånds navn.

Ved dåp av barn:

L Med takk og glede bringer vi i dag dette barnet/disse barna til Gud i den hellige dåp. I dåpen tar Gud imot oss og forener oss med den korsfestede og oppstandne Jesus Kristus.

Ved dåp av større barn, unge eller voksne:

L Med takk og glede bringer vi i dag NN/dere til Gud i den hellige dåp. I dåpen tar Gud imot oss og forener oss med den korsfestede og oppstandne Jesus Kristus.

L kan så fortsette:

L For så høyt har Gud elsket verden at han ga sin Sønn, den enbårne, for at hver den som tror på ham, ikke skal gå forta, men ha evig liv. (Joh 3, 16)

Tekstlesning

Teksten leses fra lesepulten gjerne av en fra dåpsfølget, av ML eller L.

L Hør hvor vennlig Jesus tar imot barna og åpner Guds rike for dem:

ML/L De bar små barn til Jesus for at han skulle røre ved dem, men disiplene viste dem bort. Da Jesus så det, ble han sint og sa til dem: «La de små barna komme til meg, og hindre dem ikke! For Guds rike tilhører slike som dem. Sannelig, jeg sier dere: Den som ikke tar imot Guds rike slik som et lite barn, skal ikke komme inn i det.» Og han tok dem inn til seg, la hendene på dem og velsignet dem. (Mark 10, 13–16)

Ved dåp av større barn, unge eller voksne kan denne teksten eventuelt erstattes med denne:

L Apostelen Paulus sier om dåpen:

ML/L Det ble åpenbart hvor god vår Gud og frelser er, og at han elsker menneskene: Han frelste oss, ikke på grunn av våre rettferdige gjerninger, men fordi han er barmhjertig. Han frelste oss ved det badet som gjenføder og fornyer ved Den hellige ånd, som han så rikelig har øst ut over oss ved Jesus Kristus, vår frelser, så vi skulle bli rettferdige ved hans nåde og bli arvinger til det evige liv, som er vårt håp. (Tit 3, 4–7)

eller

L Jesus sier at vi blir født på ny i dåpen:

ML/L Det var en mann som het Nikodemus. Han var fariseer og en av jødernes rådsherrer. Han kom til Jesus om natten og sa: «Rabbi, vi vet at du er en lærer som er kommet fra Gud. For ingen kan gjøre de tegnene du gjør, uten at Gud er med ham.» Jesus svarte: «Sannelig, jeg sier deg: Den som ikke blir født på ny, kan ikke se Guds rike.» «Hvordan kan en som er gammel, bli født?» sa Nikodemus. «Kan noen komme inn i mors liv igjen og bli født for andre gang?» Jesus svarte: «Sannelig, sannelig, jeg sier deg: Den som ikke blir født av vann og Ånd, kan ikke komme inn i Guds rike.» (Joh 3, 1–5)

eller

L Hør hva apostelen Paulus sier om dåpen:

ML/L Vet dere ikke at alle vi som ble døpt til Kristus Jesus, ble døpt til hans død? Vi ble begravet med ham da vi ble døpt med denne dåpen til døden. Og som Kristus ble reist opp fra de døde ved sin Fars herlighet, skal også vi vandre i et nytt liv. Har vi vokst sammen med Kristus i en død som er lik hans, skal vi være ett med ham i en oppstandelse som er lik hans. Vi vet at vårt gamle menneske ble korsfestet med ham, for at den kroppen som er underlagt synden, skulle

tilintetgjøres, og vi ikke lenger være slaver under synden. For den som er død, er befridd fra synden. Er vi døde med Kristus, tror vi at vi også skal leve med ham. (Rom 6, 3–8)

Takkebønn

Takkebønnen bes av ML eller L.

L La oss takke og be:

L/ML Evige Gud, du som gir liv til alt som lever og har skapt oss i ditt bilde: Vi takker deg for NN/NN. Hun/Han/De er dyrebare i dine øyne. Omslutt henne/ham/dem med din kjærlighet og gi henne/ham/dem et hjem i din kirke.

Amen.

Her, eller før den avsluttende lovprisningen (1 Pet 1, 3), kan L si noe kortfattet om den aktuelle dåpshandlingen.

Side | 6

9 | Dåpssalme

En dåpssalme synges enten her, før Mottakelse til dåp eller før Fadderansvaret. Dåpssalmen kan deles opp og synges på flere av disse stedene i dåpsliturgien. Det kan også fremføres korsang, solosang eller instrumentalmusikk på ett av disse stedene.

10 | Dåpsbefalingen

Teksten leses gjerne av en fra dåpsfølget, av ML eller L.

L La oss høre Jesu ord og befaling om den hellige dåp:

ML/L Jeg har fått all makt i himmelen og på jorden. Gå derfor og gjør alle folkeslag til disipler: Døp dem til Faderens og Sønnens og Den hellige ånds navn og lær dem å holde alt det jeg har befalt dere. Og se, jeg er med dere alle dager inntil verdens ende. (Matt 28, 18–20)

11 | Fadderansvaret

Ved dåp av barn:

L Vil foreldre og faddere reise seg.

Foreldre og faddere reiser seg ved sine plasser.

L Dere skal være vitner om at barnet/barna er døpt med den kristne dåp. Sammen med vår menighet og hele kirken får dere del i et hellig ansvar: å vise omsorg for henne/ham/dem, be for henne/ham/dem, lære henne/ham/dem selv å be og hjelpe henne/ham/dem til å bruke Guds ord og delta i den hellige nattverd, så hun/han/de kan leve og vokse i den kristne tro.

Foreldre og faddere blir stående.

Ved dåp av større barn, unge eller voksne:

L Vil (foreldre og) faddere reise seg.

(Foreldre og) Faddere reiser seg ved sine plasser.

L Dere skal være vitner om at NN er døpt med den kristne dåp. Sammen med vår menighet og hele kirken får dere del i et hellig ansvar: å vise omsorg for henne/ham/dem, be for henne/ham/dem og hjelpe henne/ham/dem til å bruke Guds ord og delta i den hellige nattverd, så hun/han/de kan leve og vokse i den kristne tro.

Foreldre og faddere blir stående.

12 | Forsakelsen og troen

Ved dåp av barn:

L La oss sammen bekjenne forsakelsen og troen som vi døpes til:

Ved dåp av større barn, unge eller voksne:

L Vil du sammen med denne menigheten bekjenne forsakelsen og troen som vi døpes til?

DK Ja.

Dåpskandidaten kan om nødvendig bekrefte sitt ja, her og ved dåpshandlingen, på andre måter enn med verbalt språk.

De som selv kan svare på spørsmålet, spørres først.

L La oss alle bekjenne forsakelsen og troen.

Menigheten reiser seg og fremsier:

A Jeg forsaker djevelen og alle hans gjerninger og alt hans vesen.

Jeg tror på Gud Fader, den allmektige,
himmelens og jordens skaper.

Jeg tror på Jesus Kristus,
Guds enbårne Sønn, vår Herre,
som ble unnfanget ved Den hellige ånd,
født av jomfru Maria,
pint under Pontius Pilatus,
korsfestet, død og begravet,
fór ned til dødsriket,
stod opp fra de døde tredje dag,
fór opp til himmelen,

sitter ved Guds, den allmektige Faders høyre hånd,
skal derfra komme igjen
for å dømme levende og døde.

Jeg tror på Den hellige ånd,
en hellig, allmenn kirke,
de helliges samfunn,
syndenes forlatelse,
legemets oppstandelse
og det evige liv.

Amen.

Menigheten setter seg.

13 | Dåpshandlingen

Liturgen går til døpefonten.

Bønn ved døpefonten

Vannet helles i døpefonten.

L Barmhjertige Gud, vi takker deg for at dåpens vann ved ditt ord er en nådens kilde, der du tilgir oss vår synd, frelser oss fra dødens makt og gir oss løfte om det evige liv. Send din Ånd så hun/han/de som døpes reises opp til det nye livet med Jesus Kristus, vår Herre.

Dåpen

Er det flere dåp kan det synges et vers fra Dåpssalmen eller en annen egnet salme mellom hver dåp.

Ved dåp av barn:

L Hva heter barnet?

B NN

L Vil dere at NN skal døpes til Faderens og Sønnens og Den hellige ånds navn og oppdras til et liv i den kristne forsakelse og tro?

B Ja.

Ved dåp av større barn, ungdom eller voksne:

L Hva heter du?

DK NN

L NN, vil du bli døpt til Faderens og Sønnens og Den hellige ånds navn og leve i den kristne forsakelse og tro?

DK Ja.

Likt for alle er det følgende:

L Gud bevare din utgang og din inngang fra nå og til evig tid.

Jeg tegner deg med det hellige korsets tegn til vitnesbyrd om at du skal tilhøre den korsfestede og oppstandne Jesus Kristus og tro på ham.

NN, etter vår Herre Jesu Kristi ord og befaling døper jeg deg til Faderens og Sønnens og Den hellige ånds navn.

Den allmektige Gud har i dåpen gitt deg sin hellige Ånd, født deg på ny og tatt deg inn i sin troende menighet. Gud styrke deg med sin nåde til det evige liv.

Fred være med deg.

Presentasjon

L Dette er NN, Guds barn, døpt inn i vår menighet og Kristi verdensvide kirke.

Dåpslys

Er det flere dåp, så kan det tennes et lys etter hver dåp. L kan si:

L Et lys er tent for NN.

Lysene settes i en lysholder.

Når alle dåpslysene er tent, sier L:

L Jesus sier: «Jeg er verdens lys. Den som følger meg, skal ikke vandre i mørket, men ha livets lys.» (Joh 8, 12)

Dåpslyset/dåpslysene settes i en lysestake og brenner til gudstjenesten er avsluttet. Dåpsfølget tar plass etter lysteningen.

14 | Bønn og lovprisning

Bønnen kan leses her eller under menighetens forbønn. Normalt bes den under menighetens forbønn.

Bønnen leses av ML eller L.

L La oss takke og be.

Enten

ML/L Trofaste Gud,
vi takker deg for dåpen,
der du tar imot oss og kaller oss ved navn.
Vi ber for NN/dem som er døpt i dag.
Vær med NN/dem gjennom livet
og bevar NN/dem i dåpens nåde.

eller

ML/L Trofaste Gud,
vi takker deg for dåpen,
der du tar oss inn i din kirke.
Vi ber for NN/dem som er døpt i dag.
Hold din vernende hånd over NN/dem,
og gi kjærlighet og visdom til alle som har ansvar for NN/dem.
Gud, hør vår bønn.

eller

ML/L Trofaste Gud,
vi takker deg for dåpen
og løftet om at Jesus er med oss alle våre dager.
Vi ber for NN/dem som er døpt i dag.
Bevar NN/dem i troen på deg,
så NN/dem kan vandre i lyset
og nå det evige mål i ditt rike.
Gud, hør vår bønn.

Lovprisning

L Lovet være Gud, vår Herre Jesu Kristi Far, han som i sin rike miskunn har født oss på ny til et levende håp ved Jesu Kristi oppstandelse fra de døde! (1 Pet 1, 3)

15 | Dagens bønn

Dagens bønn kan utelates.

Bønnen innledes med:

L La oss alle be:

Bønnen avsluttes med:

M Amen

III. Ordet

I andre hovedgudstjenester enn høymessen kan det være to lesninger, eller én lesning (evangeliet). Da kan ledd 17 (Bibelsk salme/Salme) falle bort. Menigheten står under evangelielæsningen og sitter under de øvrige lesningene. Stedet for lesningene er normalt fra lesepulten/fra prekestolen.

Side | 10

16 | Første lesning

Fra Det gamle testamentet.

L/ML La oss høre Herrens ord.

ML Det står skrevet [...].

[...]

Slik lyder Herrens ord.

17| Bibelsk salme/Salme

Det kan synges en bibelsk salme eller en annen salme, være korsang eller kort stillhet mellom lesningene.

18 | Andre lesning

Fra Det nye testamentet utenom evangeliene.

ML Det står skrevet [...].

[...]

Slik lyder Herrens ord.

19 | Evangelium

Halleluja

Evangelielæsningen innledes med hallelujaomkved eller et salmevers med hallelujaomkved. Gruppen synger hallelujavers i samråd med orgel. Menigheten står under halleluja, lesning og respons. I fastetiden erstattes hallelujaomkvedet med omkvedet til Bibelsk salme, som da brukes som tractus eller annen egnet salme.

Lesning

L/ML Det står skrevet i evangeliet etter [...].

[...]

Slik lyder det hellige evangelium.

Respons

Hallelujaomkvedet/tractus gjentas. På førstedager synges høytidsvers som respons (N13 41; N13 193; N13 228).

20 | Preken

Predikanten preker over evangelieteksten eller annen oppsatt prekentekest. Normalt holdes prekenen fra prekestolen. L velger om prekenen heller skal fremføres fra koret.

21 | Salme

Salmen kan falle bort dersom Trosbekjennelse credo synges. Salmen kan alternativt synges mellom ledd 22 (Trosbekjennelse) og ledd 23 (Kunngjøringer). Salmen kan erstattes av solosang eller instrumental musikk.

22 | Trosbekjennelse credo

Dersom det er dåp, faller Trosbekjennelsen bort her. Unntaket er høytidsdagene. Da brukes Nikenum også i tilfeller hvor det har vært dåp (se nedenfor).

Normalt brukes denne:

L La oss bekjenne vår hellige tro.

Menigheten reiser seg og fremsier/synger:

A Jeg tror på Gud Fader, den allmektige,
himmelens og jordens skaper.
Jeg tror på Jesus Kristus,
Guds enbårne Sønn, vår Herre,
som ble unnfanget ved Den hellige ånd,
født av jomfru Maria,
pint under Pontius Pilatus,
korsfestet, død og begravet,
fór ned til dødsriket,
stod opp fra de døde tredje dag,
fór opp til himmelen,
sitter ved Guds, den allmektige Faders høyre hånd,
skal derfra komme igjen
for å dømme levende og døde.
Jeg tror på Den hellige ånd,
en hellig, allmenn kirke,
de helliges samfunn,
syndenes forlatelse,
legemets oppstandelse
og det evige liv.
Amen.

Menigheten setter seg.

På høytidsdager brukes denne, også om det har vært dåp. L avgjør om den skal synges (N13 979.1):

L La oss bekjenne vår hellige tro.

Menigheten reiser seg og fremsier/synger – og om den synges, se oppdeling mellom ML og A i N13 979.1:

A Vi tror på én Gud,
den allmektige Far,
som har skapt himmel og jord,

alt synlig og usynlig.
Vi tror på én Herre, Jesus Kristus,
Guds enbårne Sønn,
født av Faderen før alle tider,
Gud av Gud, lys av lys,
sann Gud av sann Gud,
født, ikke skapt,
av samme vesen som Faderen.
Ved ham er alt blitt skapt.
For oss mennesker og til vår frelse
steg han ned fra himmelen,
og ved Den hellige ånd og av jomfru Maria
ble han menneske av kjøtt og blod.
Han ble korsfestet for oss under Pontius Pilatus,
led og ble begravet,
oppstod den tredje dag etter Skriftene
og fór opp til himmelen,
sitter ved Faderens høyre hånd,
skal komme igjen i herlighet
for å dømme levende og døde,
og hans rike skal være uten ende.
Vi tror på Den hellige ånd,
som er Herre og gjør levende,
som utgår fra Faderen og Sønnen,
tilbes og æres sammen med Faderen og Sønnen,
og som har talt gjennom profetene.
Vi tror på én hellig, allmenn og apostolisk kirke.
Vi bekjenner én dåp til syndenes forlatelse
og venter de dødes oppstandelse
og et liv i den kommende verden.
Amen.

Menigheten setter seg.

23 | Kunngjøringer

*Her åpnes det for noen kunngjøringer. Dette bør være så kort som mulig. I tillegg til presentasjon av dåpsbarns fulle navn, kan det være informasjon om kommende gudstjenester og arrangementer. Her følger også presentasjon av nye medarbeidere, et spesielt prosjekt eller lignende. Her er det mulighet for å involvere flere. Også utdeling av for eksempel 4-års-bok kan legges inn her. [Kunngjøringer kan](#)
[ved særskilte anledninger flyttes til begynnelsen eller slutten av gudstjenesten.](#)*

Stedet for Forbønn for kirken og verden og Vi minnes de døde og ber for de sørgende er enten ved alteret eller ved lesepulten. Ifølge ordningen er det mulighet for at L, så fremt vedkommende ikke er involvert i gjennomføringen av leddene, sitter på plassen sin i koret.

I fastetiden leder **L** Forbønnen for kirken og verden (Litaniet (N13 980.1) fra alteret, se nedenfor.

24 | Forbønn for kirken og verden

Forbønn for kirken og verden

Forbønnen ledes enten av **L** eller **ML**. Stedet for forbønnen er normalt alteret, men kan også bes vekselvis med **ML** fra lesepulten. Normalt velges en av de ferdig formulerte forbønnene som innledes med:

L/ML La oss be for kirken og verden.

Det kan også lages lokalt utformede bønner. Dette er særlig aktuelt i gudstjenester med barns – og unges involvering. Ved lokalt utformede bønner, avsluttes vært ledd med:

L/ML Gud vi ber.

eller

M/ML Det ber vi deg om, Gud.

Forbønnsmodell 5 (bønnevandring) kan også benyttes der en ser at det er passende i gudstjenesten.

Som menighetssvar brukes normalt menighetssvar 1.

A Herre, hør vår bønn.

Eventuelt kan det følge bønnestillhet innledet med ordene:

L/ML I stillhet vil vi nå legge fram for deg det hver og en av oss har på hjertet.

Stille bønn.

På enkelte gudstjenester kan fredslitaniet (N13 982.1) benyttes. I fastetiden og på Bots- og bønnedagen brukes Litaniet (N13 980.1). Denne ledes av **L** og stedet for dette er ved alteret.

Vi minnes de døde og ber for de sørgende

Dette leddet ledes enten av **L** ved alteret eller av **ML** som har sin plass i koret.

ML/L Vi reiser oss og minnes den/dem i vår menighet det er holdt gravferd for siden sist vi var samlet.

Menigheten reiser seg. Navnet/navnene til de(n) avdøde leses opp. Kort stillhet.

Normalt avsluttes dette slik:

ML/L Lær oss å telle våre dager, så vi kan få visdom i hjertet! Salme 90,5

Deretter bes denne eller lignende bønn:

ML/L Barmhjertige Gud, trøst de sørgende og vær dem nær i tiden som kommer.

Menigheten setter seg.

IV. Nattverd

25 | Forberedelse av måltidet

Nattverdsalme

Under Nattverdsalmen går **L** til alteret og også eventuelt **ML**. Bordet dekkes.

Menighetens takkoffer

Under Nattverdsalme tas samtidig offeret opp i stolradene og L går til alteret. Offeret bæres frem til alteret. Dette avsluttes normalt med følgende bønn, mens L står ved alteret:

L Evige Gud, din er jorden og det som fyller den. Alt vi eier tilhører deg. Av ditt eget gir vi deg tilbake.

A/L Ta imot oss og våre gaver i Jesu navn. Amen.

Side | 14

26 | Takksigelse og bønn

Hilsen Prefasjonsdialog

Normalt synges denne. Allmenn serie 1.

L Herren være med dere.

Menigheten reiser seg og synger:

A Og med deg være Herren.

L Løft deres hjerter.

A Vi løfter våre hjerter til Herren.

L La oss takke Herren vår Gud.

A Det er verdig og rett.

Innledende lovprisning Prefasjon

Denne velges av L og er enten knyttet til kirkeåret eller tilpasset den enkelte nattverdbønn, se de enkelte variantene.

Hellig Sanctus

*Normalt velges denne **musikken**:*

Allmenn serie: Allmenn serie 1

Kommentert [EGS4]: I fastetiden vil melodi for fastetiden også brukes.

Nattverdbønn med innstiftelsesordene Verba

Bønnen velges av L.

Her følger Troens mysterium som fremsies.

L Stort er troens mysterium.

A Kristus døde. Kristus stod opp. Kristus skal komme igjen. Ham være ære for kjærligheten som er sterkere enn døden.

Fadervår

Bønnen leses eller synges (N13 985.1).

A Vår Far i himmelen!

La navnet ditt helliges.
La riket ditt komme.
La viljen din skje på jorden slik som i himmelen.
Gi oss i dag vårt daglige brød,
og tilgi oss vår skyld,
slik også vi tilgir våre skyldnere.
Og la oss ikke komme i fristelse,
men frels oss fra det onde.
For riket er ditt og makten og æren i evighet.
Amen.

Side | 15

27 | Nattverdmåltidet

Fredshilsen Pax

- L** Guds fred være med dere.
A Guds fred være med deg.

Du Guds Lam Agnus Dei

Normalt velges denne *musikken*:

Allmenn serie: Allmenn serie 1

- L** Kom, for alt er gjort ferdig.

Kommentert [EGS5]: I fastetiden er det ønske om å bruke Agnus Dei fra tidligere fasteserie (se vedlegg).

Utdeling

Utdelingen skjer normalt i form av kontinuerlig utdeling med kneling ved alterringen. Det tas med særkalk fra bord i midtgangen. Utdelingen kan også skje stående med intinksjon, da fra midten i koret, ved foten av trappen.

Utdelingsordet lyder fortrinnsvis slik:

- L** Kristi kropp, gitt for deg.
ML/L Kristi blod, gitt for deg.

Alternativt:

- L** Dette er Jesu legeme.
ML/L Dette er Jesu blod.

Etter utdelingen går **ML** til sin plass (om vedkommende ikke er med under Takkebønnen) og **L** til alteret:

- L** Den korsfestede og oppstandne Jesus Kristus har nå gitt oss sin kropp og sitt blod som han gav til soning for alle våre synder.
A/L Han styrke oss og holde oss oppe i en sann tro til det evige liv.
L Fred være med dere.

28 | Måltidets avslutning

Takkebønn

Alteret ryddes. Beger og disk dekkes.

*Ved gudstjeneste preget av barns og unges tilstedeværelse kan det brukes en annen egnet takkebønn.
Takkebønnen kan innledes slik:*

L/ML La oss takke og be.

L velger blant disse:

Enten

L/ML Vi takker deg, nådige Gud, du som gjennom brødet og vinen har gitt oss del i Jesu Kristi seierrike død og oppstandelse. Vi ber deg:

A Styrk oss ved din Ånd til vitnesbyrd og tjeneste i verden.
Amen.

eller

L/ML Vi takker deg, himmelske Far, for dine velsignende gaver. Vi ber deg at du ved disse gaver vil bevare oss i troen på deg, forene oss i din kjærlighet og stadfeste i oss håpet om det evige liv, for Jesu Kristi skyld.
Amen.

eller

L/ML Trofaste Gud, du som i dåpen har gitt oss barnekår og gjort oss til arvinger i ditt rike. Vi takker deg for dette måltidet, hvor du har gitt oss syndenes forlatelse og fornyet oss i troen på dine løfter. Vi ber deg:

A Styrk oss ved din Ånd til vitnesbyrd og tjeneste i verden.
Amen.

eller

L/ML Vi takker deg, visdommens Gud, for ditt måltids dype hemmelighet: Brødet vi har brutt, er ett. Din Sønn har gitt sitt liv for én verden og én menneskehet. Vi ber deg:

A Hjelp oss å høre det rop du har hørt, å se den nød du har sett og å elske vår neste som oss selv.
Amen.

V. Sendelse

29 | Salme

Salmen kan flyttes til Postludium/Utgangsprosesjon (ledd 31).

Menigheten reiser seg til Salmen og setter seg først til Postludiet (eller går ut under Utgangsprosesjonen).

30 | Velsignelse

Normalt brukes formen Lovprisning 1 «Benedicamus».

I fastetiden brukes formen Hilsen «Salutatio».

3x3 Bønneslag

31 | Postludium/Utgangsprosesjon

Normalt sitter menigheten under Postludiet. Dersom det er utgangsprosesjon, følger menigheten etter prosesjonen. I stedet for Postludium kan det synges en salme mens menigheten går ut. Da flyttes Utsendelsen (ledd 32) til før ledd 31 (Postludium/Utgangsprosesjon).

32 | Utsendelse

Før selve Utsendelsen kan det legges inn korte kunngjøringer i form av invitasjon til noe som skjer rett etter gudstjenesten eller korte hilsener ved eller til spesielle gjester.

L/ML Gå i fred. Tjen Herren med glede.